

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 9 września 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku obrońcy obwinionego P. M.

o zbadanie spełniania przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II ZOW 36/24

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Obrońca P. M. pismem z 30 sierpnia 2024 r. złożył wniosek o zbadanie niezawisłości i bezstronności SSN Marka Motuka w trybie art. 29 § 5 u.SN w sprawie II ZOW 36/24.

Ww. pismem wniesiono także o wyłączenie SSN Marka Motuka od rozpoznania sprawy II ZOW 36/24 z uwagi na powołanie tego sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), której pozycja ustrojowa, sposób ukonstytuowania, powołanie składu oraz funkcjonowanie powodują, że nie jest to organ niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań powierzonych Krajowej Radzie Sądownictwa na mocy art. 186 Konstytucji RP i polegających na staniu na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, które to okoliczności wywołują

uzasadnione wątpliwości co do możliwości zachowania bezstronności przez sędziego Marka Motuka w sprawie objętej wnioskiem.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Stosownie do art. 29 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093; dalej jako u.SN) w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa, zgodnie zaś z art. 29 § 3 u.SN niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259; dalej: "ustawa nowelizująca"), z dniem 15 lipca 2022 r. dodano do ustawy o Sądzie Najwyższym przepisy art. 29 §§ 4-25, regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Od strony procesowej, nowy instrument prawny określony w art. 29 § 5 u.SN, został tym samym ukształtowany jako środek, w ramach którego można formułować zarzuty braku niezawisłości i bezstronności sędziego z powołaniem się na okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego (realny) wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. W uzasadnieniu ustawy nowelizującej stwierdzono, że "celem tej instytucji jest zapewnienie uczestnikom postępowania sądowego (...) gwarancji procesowych, że nie występują jakiekolwiek wątpliwości odnośnie do bezstronności i niezawisłości sędziego orzekającego w sprawie". Z brzmienia art. 29 § 5 u.SN wynika, że badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, uwzględniające okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz jego postępowanie po powołaniu, jest dopuszczalne, jeżeli

ewentualny deficyt niezawisłości i bezstronności może w okolicznościach danej sprawy doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to w istocie, że przedmiotem badania jest dochowanie "wymogów" (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy (zob. postanowienie SN z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Art. 29 § 9 u.SN. stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien – pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u.SN) – czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Zważywszy bowiem, że w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob.m.in. zarządzenia Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2022 r., II KB 2/22 i V KB 1/22, niepubl., z 22 sierpnia 2022 r., III KB 2/22, III KB 3/22, V KB 3/22 i V KB 4/22, niepubl., z 24 sierpnia 2022 r., I ZB 1/22, niepubl., z 30 sierpnia 2022 r., I ZB 2/22 i I ZB 3/22, niepubl., z 2 września 2022 r., III KB 4/22, niepubl., z 15 września 2022 r., II KB 6/22, niepubl., z 22 września 2022 r., V KB 7/22, niepubl., z 6 października 2022 r., I KB 1/22 i III KB 8/22, niepubl., z 19

października 2022 r., I ZB 15/22, niepubl., z 20 października 2022 r., III KB 9/22, niepubl., z 26 października 2022 r., I KB 2/22, I KB 3/22 i V KB 11/22, niepubl. i z 4 listopada 2022 r., IV KB 3/22, IV KB 4/22 i V KB 12/22, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Obrońca obwinionego odnosi się do okoliczności towarzyszących powołaniu Sędziego objętego wnioskiem (powołanie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.), jednakże bez próby wykazania, że w okolicznościach tej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek obwinionego nie przedstawia też żadnych okoliczności wskazujących na postępowanie Sędziego po powołaniu, które mogłyby wskazywać na naruszenie przez Sędziego standardu niezawisłości lub bezstronności mającego wpływ na wynik tej konkretnej sprawy. Wywody przedstawione we wniosku sprowadzają się jedynie do ogólnych stwierdzeń, uniemożliwiających dokonanie jakiegokolwiek badania oceny dochowania standardu niezawisłości i bezstronności przez Sędziego. Powyższe nie spełnia więc wymagań jakie stawiane są przez ustawodawcę w przypadku instytucji "testu niezawisłości i bezstronności sędziego".

Na podstawie art. 29 § 10 u.SN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]